

VEIKKO SAARILEHTO

TULEVA KOLMAS MAAILMANSOTA

KUINKA MAAILMA VOISI
AJAUTUA YDINAIKAAN

**TULEVA KOLMAS
MAAILMANSOTA
KUINKA
MAAILMA VOISI
AJAUTUA
YDINAIKAAN**

**VEIKKO
SAARILEHTO**

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2026 Veikko Saarilehto

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B,
00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763
Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-89-0360-4

KIRJOITTAJAN HUOMAUTUS

Tämä kirja tarkastelee mahdollista kolmannen maailmansodan kehityskulkua tutkimustiedon, historiallisten tapahtumien ja kansainvälisen turvallisuuspolitiikan näkökulmasta. Sen tarkoituksena ei ole ennustaa tulevaisuutta eikä esittää, että juuri tässä kuvattu tapahtumaketju toteutuisi.

Kirjassa esitetty skenaario perustuu julkisesti saatavilla olevaan tietoon ydinasepelotteesta, sotilasdoktriineista, kriisinhallinnasta, kansainvälisestä politiikasta sekä ydinaseiden tunnetuista vaikutuksista. Monet tapahtumat ovat kuvitteellisia, mutta ne on rakennettu siten, että ne noudattavat mahdollisimman uskottavasti nykyistä tutkimustietoa ja asiantuntija-arvioita.

Historian suurimmat katastrofit ovat harvoin olleet yhden päätöksen tai yhden ihmisen seurausta. Useimmiten ne ovat syntyneet pitkien kehityskulkujen, väärinymmärrysten, virhearvioiden ja nopeasti eskaloituvien tapahtumien ketjuina. Juuri tästä syystä niiden tutkiminen on tärkeää.

Tämän kirjan tavoitteena ei ole lietsoa pelkoa.

Sen tavoitteena on lisätä ymmärrystä.

Ymmärrystä siitä, kuinka hauras kansainvälinen turvallisuusjärjestelmä voi olla. Kuinka nopeasti paikallinen kriisi voi muuttua maailmanlaajuiseksi. Ja ennen kaikkea siitä, miksi rauhan ylläpitäminen on paljon enemmän kuin aseiden puuttumista – se on jatkuvaa yhteistyötä, luottamusta ja kykyä ratkaista ristiriitoja ennen kuin ne muuttuvat hallitsemattomiksi.

Jos tämä kirja onnistuu herättämään keskustelua, lisäämään ymmärrystä tai muistuttamaan siitä, miksi rauha on arvokas, se on täyttänyt tarkoituksensa.

ESIPUHE

Helmikuun 24. päivänä 2022 maailma muuttui.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan ei ollut vain Euroopan suurin aseellinen konflikti sitten toisen maailmansodan. Se merkitsi myös sitä, että monet vuosikymmeniä vallinneet oletukset kansainvälisestä turvallisuudesta jouduttiin arvioimaan uudelleen.

Kylmän sodan päättymisen jälkeen vallitsi pitkään usko siihen, että suurvaltojen välinen suora sota oli muuttunut epätodennäköiseksi. Taloudellinen keskinäisriippuvuus, globalisaatio ja kansainväliset instituutiot näyttivät sitovan valtioita yhteen tavalla, joka tekisi laajamittaisesta sodasta liian kalliin vaihtoehdon kaikille osapuolille.

Todellisuus osoittautui monimutkaisemmaksi.

Samaan aikaan kun maailmantalous yhdentyi, suurvaltakilpailu voimistui. Teknologiasta, energiasta, puolijohteista, kriittisistä mineraaleista, avaruudesta ja tekoälystä tuli uusia strategisen kilpailun alueita. Sotilaallinen voima ei kadonnut kansainvälisestä politiikasta – sen merkitys muuttui.

Ydinaseet ovat olleet osa tätä todellisuutta lähes kahdeksankymmentä vuotta. Niitä ei ole käytetty sodassa vuoden 1945 jälkeen, mutta niiden olemassaolo on vaikuttanut lähes kaikkiin kansainvälisen politiikan suurimpiin päätöksiin. Ydinpelote on toiminut paradoksina: juuri aseiden tuhoisuus on

osaltaan estänyt niiden käytön. Samalla se on pakottanut valtiot elämään jatkuvan riskin kanssa.

Historia osoittaa, ettei suuria kriisejä synny tyhjästä. Ne rakentuvat vähitellen. Poliittiset jännitteet kasvavat, väärinkäsitykset lisääntyvät ja päätöksenteolle jää yhä vähemmän aikaa. Usein vasta jälkikäteen voidaan nähdä, kuinka monta mahdollisuutta tilanteen rauhoittamiseen oli olemassa ennen kuin tapahtumat lähtivät hallitsemattomaan suuntaan.

Tämä kirja tarkastelee yhtä mahdollista kehityskulkua.

Se ei väitä, että kolmas maailmansota on väistämätön. Päinvastoin. Sen keskeinen ajatus on osoittaa, kuinka paljon riippuu päätöksistä, joita tehdään ennen ensimmäistä laukausta.

Kirja etenee vaihe vaiheelta. Ensin tarkastellaan maailman muuttunutta turvallisuusympäristöä ja suurvaltojen välistä kilpailua. Sen jälkeen seurataan, kuinka alueellinen kriisi voi eskaloitua nopeasti maailmanlaajuiseksi konfliktiksi. Lopuksi kuvataan sodan inhimillisiä, yhteiskunnallisia ja ympäristöllisiä seurauksia sekä sitä, millainen maailma voisi jäädä jäljelle.

Toivon, ettei yksikään tässä kirjassa kuvattu skenaario koskaan toteudu.

Mutta juuri siksi niistä on syytä keskustella nyt – ennen kuin historia pakottaa meidät keskustelemaan niistä liian myöhään.

Sisällysluettelo

Kirjoittajan huomautus

Esipuhe

OSA I – MAAILMA ENNEN MYRSKYÄ

Luku 1 – Paluu vaaralliseen maailmaan

Luku 2 – Suurvaltojen uusi kilpailu

Luku 3 – Venäjän paluu ja Euroopan turvallisuus

Luku 4 – Ensimmäiset minuutit

Luku 5 – Päätös, joka voi muuttaa maailman

Luku 6 – Näkymätön sota

Luku 7 – Ensimmäiset taistelut

OSA II – PÄIVÄ, JOLLOIN KAIKKI MUUTTUI

Luku 8 – Talous romahtaa

Luku 9 – Elämä sodan keskellä

Luku 10 – Ydinaseiden varjo

Luku 11 – Liittoumat ja uudet rintamat

Luku 12 – Avaruus, tekoäly ja sodankäynnin uusi aikakausi

Luku 13 – Päivä, jolloin pelote petti

OSA III – MAAILMA SORTUU

Luku 14 – Ensimmäiset 72 tuntia

Luku 15 – Nälän aikakausi

Luku 16 – Suuri muuttoliike

Luku 17 – Tautien varjo

Luku 18 – Ydintalven ensimerkit

OSA IV – JÄLJELLE JÄÄNYT MAAILMA

Luku 19 – Uusi maailmanjärjestys

Luku 20 – Voiko historia toistaa itsensä?

Epilogi – Viimeinen varoitus

Luku 1 - Paluu vaaralliseen maailmaan

Bryssel

Kesäkuu 2025

Kokoushuoneessa vallitsi epätavallinen hiljaisuus.

Pöydän ympärille kokoontuneet valtionjohtajat olivat tottuneet kriiseihin. Finanssikriisiin. Pandemiaan. Terrori-iskuihin. Energiakriisiin.

Mutta tällä kertaa tunnelma oli erilainen.

Näytöllä näkyi Euroopan kartta.

Itämeren alue.

Mustameri.

Arktinen alue.

Taiwaninsalmi.

Punaiset merkinnät lisääntyivät yksi toisensa jälkeen.

Sotaharjoituksia.

Kyberhyökkäyksiä.

Satelliittihäirintää.

GPS-signaalien katkeamisia.

Merikaapeleiden vaurioita.

Ilmatilaloukkauksia.

Yksikään tapahtuma ei yksin ollut poikkeuksellinen.

Yhdessä ne muodostivat kuvan, jota
turvallisuusviranomaiset olivat pelänneet vuosien ajan.

Maailma oli muuttunut.

Kukaan huoneessa ei vielä puhunut sodasta.

Mutta yhä harvempi uskoi, ettei sota olisi enää
mahdollinen.

Vielä muutama vuosikymmen aikaisemmin monet uskoivat,
että Eurooppa oli siirtynyt pysyvän rauhan aikaan.

Kylmän sodan päättyminen synnytti optimismia, jota oli
vaikea kuvitella enää 2020-luvulla. Berliinin muurin
murtuminen, Neuvostoliiton hajoaminen ja Euroopan
yhdentymisen loivat vaikutelman siitä, että sotilaallinen
voimankäyttö valtioiden välillä kuuluisi vähitellen
historiaan.

Talous kasvoi.

Kansainvälinen kauppa laajeni.

Tuleva kolmas maailmansota – Kuinka maailma voisi ajautua ydinaikaan on tutkimukseen, historiaan ja turvallisuuspolitiseen analyysiin perustuva skenaarioteos, joka tarkastelee, kuinka paikallinen kriisi voisi asteittain laajentua maailmanlaajuiseksi konfliktiksi. Kirja käsittelee suurvaltojen kilpailua, kybersodankäyntiä, tekoälyä, ydinpelotetta, talouden haavoittuvuutta, huoltovarmuutta, terveydenhuoltoa ja ympäristövaikutuksia sekä pohtii, miten nykyaikaiset kriisit vaikuttaisivat yhteiskuntaan ja tavallisten ihmisten elämään. Teos ei pyri ennustamaan tulevaisuutta, vaan tarjoaa realistisen ja ajatuksia herättävän näkökulman kansainväliseen turvallisuuteen sekä siihen, kuinka rauha rakentuu ja miksi sen säilyttäminen on tärkeämpää kuin koskaan.

ISBN 978-952-890-360-4

9 789528 903604